

Vzw in vogelvlucht

Waarom deze gids?

Vzw's zijn onderhevig aan een specifieke regelgeving. Zowel voor de oprichting van een nieuwe als voor het bestuur van een bestaande vzw is het belangrijk hierop enig zicht te hebben.

In deze gids lees je meer over de verplichtingen op juridisch, boekhoudkundig en fiscaal vlak. En je ontdekt een aantal concrete aandachtspunten.

Veel leesplezier.

Raf Dom
CEO SBB Accountants & Adviseurs

Wat vind je in deze gids?

1. Rechtspersoonlijkheid: voordelen en voorwaarden
2. Het dossier bij de ondernemingsrechtbank
3. Publicatie in de bijlagen bij het Belgisch Staatsblad
4. Leden van de vereniging
5. De organen van een vereniging: wie doet wat?
6. Financieel beleid: afhankelijk van de grootte
7. Controle: de commissaris
8. Schenkingen
9. De fiscus: welke taksen en belastingen gelden?

1. Rechtspersoonlijkheid: voordelen en voorwaarden

Een vereniging krijgt rechtspersoonlijkheid vanaf de dag dat de oprichtingsakte op de griffie van de ondernemingsrechtbank wordt neergelegd. Je hoeft dus niet te wachten tot de publicatie van de oprichtingsakte in de bijlagen bij het Belgisch Staatsblad alvorens de vereniging rechtspersoonlijkheid verkrijgt. De neerlegging volstaat.

Alle documenten die uitgaan van de vereniging – akten, facturen, aankondigingen, bekendmakingen,... – moeten zowel de naam, voorafgegaan of gevolgd door ‘vereniging zonder winstoogmerk’ afgekort ‘vzw’, als het adres van de zetel van de vereniging bevatten.

Wat betekent rechtspersoonlijkheid?

‘Rechtspersoonlijkheid’ impliceert dat de vereniging een eigen identiteit verkrijgt, los van haar leden. Zij heeft een naam, adres, vermogen, rechten, plichten, ... Handelingen die gesteld worden door de organen van de vereniging binden enkel de vereniging, niet de leden of de bestuurders.

Verder moeten ook het ondernemingsnummer, het woord 'rechtspersonenregister' (of afgekort 'RPR') gevolgd door de vermelding van de rechtbank in wiens rechtsgebied de zetel is gevestigd, worden opgenomen en, indien van toepassing, het e-mailadres van de vzw, de website van de vzw en het feit dat de vzw in vereffening is.

Zo weten derden dat zij handelen met een rechtspersoon. Worden deze gegevens niet vermeld, dan kan diegene die namens de vereniging heeft meegewerkt aan een akte of een website persoonlijk aansprakelijk worden gesteld voor de verbintenissen die daaruit voortvloeien.

Anderzijds moet je niet noodzakelijk wachten op het verkrijgen van rechtspersoonlijkheid om verbintenissen aan te gaan in naam van de vereniging. Ook voordat de oprichtingsakte is neergelegd, kan dit al. De aangegane verbintenissen binden wel enkel de vereniging als deze binnen de twee jaar na de handeling rechtspersoonlijkheid verwerft en nadien binnen de drie maanden na het verkrijgen van de rechtspersoonlijkheid de verbintenis overneemt. Worden deze cumulatieve voorwaarden niet gerespecteerd dan zijn diegenen die de verbintenis zijn aangegaan in naam van de vereniging in oprichting, persoonlijk en hoofdelijk aansprakelijk voor de verplichtingen die eruit voortvloeien.

2. Het dossier bij de ondernemingsrechtbank

Per vereniging houdt de griffie van de ondernemingsrechtbank een dossier bij. De bevoegde rechtbank is die van het rechtsgebied waarin de vereniging haar zetel heeft.

Hiermee streeft de wetgever ernaar maximale transparantie te realiseren. Derden kunnen kosteloos alle neergelegde stukken inkijken.

De vereniging is verplicht volgende stukken neer te leggen bij de griffie van de ondernemingsrechtbank:

- de oprichtingsakte;
- de eerste versie van de tekst van de statuten samen met de oprichtingsakte en de bijgewerkte en gecoördineerde tekst van de statuten samen met iedere statutenwijziging;
- het uittreksel uit de oprichtingsakte;
- het uittreksel uit de akten betreffende de benoeming en ambtsbeëindiging van bestuurders en, in voorkomend geval, van de personen gemachtigd om de vereniging te vertegenwoordigen;
- in voorkomend geval, het uittreksel uit de akten betreffende de benoeming en ambtsbeëindiging van de personen aan wie het dagelijks bestuur is opgedragen;

- in voorkomend geval, het uittreksel uit de akten betreffende de benoeming en ambtsbeëindiging van de commissarissen;
- de beslissingen betreffende de nietigheid of de ontbinding van de vereniging, de vereffening ervan, de benoeming en ambtsbeëindiging van de vereffenaars, de vereffeningsvoorwaarden, de sluiting of de heropening van de vereffening en de bestemming van het actief;
- het uittreksel uit de akten en beslissingen betreffende de benoeming en ambtsbeëindiging van de vereffenaars met vermelding van hun naam, voornaam en woonplaats. Is de vereffenaar een rechtspersoon dan moet het uittreksel de naam, de rechtsvorm, het ondernemingsnummer en het adres van de zetel vermelden;
- in sommige gevallen de jaarrekening;
- de beslissingen en akten betreffende de omzetting van een vennootschap of een internationale vereniging in een vzw;
- de wijzigingen in de oprichtingsakte, in de benoeming of ambtsbeëindiging van bestuurders, personen gemachtigd om de vereniging te vertegenwoordigen of aan wie het dagelijks bestuur is opgedragen, de commissarissen, de vereffenaars, wijzigingen in de jaarrekening en wijzigingen in beslissingen of akten betreffende de omzetting van een vennootschap of een internationale vereniging in een vzw.

De statuten

De statuten zijn de 'spelregels' die gelden binnen de vereniging. De wet bepaalt waarover je minstens regels moet opmaken:

- de naam van de vereniging;
- het gewest waarin de zetel van de vereniging is gevestigd;
- het minimumaantal leden;
- de precieze omschrijving van het belangeloos doel dat de vereniging nastreeft en van de activiteiten die ze tot voorwerp heeft;
- de voorwaarden en de formaliteiten met betrekking tot de toetreding en de uittreding van de leden;
- de bevoegdheid van de algemene vergadering;
- de wijze waarop de algemene vergadering wordt bijeengeroepen;
- de wijze waarop de algemene vergadering haar besluiten ter kennis brengt van de leden en derden;
- de wijze van benoeming, ambtsbeëindiging en afzetting van bestuurders en de duur van hun mandaat;
- in voorkomend geval, de wijze van benoeming, ambtsbeëindiging en afzetting van personen gemachtigd om de vereniging te vertegenwoordigen of van personen aan wie het dagelijks bestuur van de vereniging is opgedragen, de omvang van hun bevoegdheden en de wijze waarop zij deze bevoegdheid uitoefenen (alleen, dan wel gezamenlijk, of als college);
- het maximumbedrag van de bijdragen of van de stortingen die leden moeten betalen;
- het belangeloos doel waaraan de vereniging, bij haar ontbinding, het vermogen moet bestemmen;
- de duur van de vereniging (enkel verplicht als de vereniging niet voor onbepaalde duur is opgericht).

Bepaalde vermeldingen zijn cruciaal. Als de statuten de naam van de vereniging, het gewest, de precieze omschrijving van het belangeloos doel en de activiteiten van de vereniging niet vermelden, dan kan de nietigheid van de vereniging worden uitgesproken.

De nietigheid kan ook worden uitgesproken als:

- er minder dan twee oprichters zijn;
- het belangeloos doel of het voorwerp waarvoor de vereniging is opgericht (of haar werkelijk doel of voorwerp) in strijd is met de wet of met de openbare orde;
- het doel van de vereniging het verschaffen is van rechtstreekse of onrechtstreekse vermogensvoordelen aan de leden, de toegetreden leden, de bestuurders of aan enig ander persoon (behalve voor het in de statuten bepaald belangeloos doel).

3. Publicatie in de bijlagen bij het Belgisch Staatsblad

Een aantal kerngegevens van je vereniging moeten worden gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad, zodat iedereen hiervan op de hoogte kan zijn.

De griffie van de ondernemingsrechtbank zorgt ervoor dat aan de publicatieplicht wordt voldaan. Hiervoor maakt de griffie een dubbel over van Formulier I, luik B, aan het Belgisch Staatsblad. De publicatie is verplicht voor:

A. De naam, voornaam en woonplaats van iedere oprichter

Is de oprichter een rechtspersoon: dan moeten volgende gegevens worden gepubliceerd: naam, rechtsvorm, ondernemingsnummer en adres van de zetel.

B. Een uittreksel uit de oprichtingsakte

Niet de volledige oprichtingsakte moet worden gepubliceerd, maar enkel een aantal wettelijk verplichte bepalingen. Wanneer je deze wijzigt, is een nieuwe publicatie nodig.

C. Akten betreffende de benoeming, ambtsbeëindiging of afzetting van bestuurders, van de personen aan wie het dagelijks bestuur is opgedragen, van personen gemachtigd om de vereniging te vertegenwoordigen en van de commissarissen.

Volgende gegevens moeten op het uittreksel voorkomen: bij natuurlijke personen: naam, voornamen, woonplaats; bij rechtspersonen: naam, rechtsvorm, ondernemingsnummer en zetel. Voor personen aan wie het dagelijks bestuur is opgedragen of voor personen die gerechtigd zijn de vereniging te vertegenwoordigen moet ook de omvang van de bevoegdheid worden opgenomen alsook de wijze waarop deze bevoegdheid dient te worden uitgeoefend (alleen, gezamenlijk of als college). Bij de bestuurders moet de duur van hun mandaat worden vermeld.

D. De beslissingen betreffende de nietigheid, de ontbinding of de vereffening van de vereniging

Beslis je de vereniging te ontbinden en vereffenen, dan moeten de genomen beslissingen ook worden gepubliceerd.

E. Akten en beslissingen met betrekking tot benoeming, ambtsbeëindiging en afzetting van de vereffenaars

Bij de ontbinding duid je een vereffenaar aan. De benoeming van deze persoon moet worden gepubliceerd, net als het einde van zijn mandaat.

4. Leden van de vereniging

Een vereniging bestaat uit leden. Dat kunnen zowel natuurlijke als rechtspersonen zijn, tenzij de statuten anders bepalen. De statuten beschrijven ook de voorwaarden en de formaliteiten bij toe- of uittreding van leden.

Een vereniging moet wettelijk minstens twee leden hebben. Is dit niet het geval, dan kan de rechtbank de vereniging ontbinden op verzoek van een lid, een belanghebbende derde of het openbaar ministerie.

De leden maken deel uit van de algemene vergadering en hebben er stemrecht. Zij hebben ook het recht zich op de algemene vergadering te laten vertegenwoordigen door een ander lid. Indien de statuten dat voorzien dan kan een lid zich zelfs door een niet-lid laten vertegenwoordigen.

De leden putten hun rechten en plichten uit de wet. De statuten kunnen deze wettelijke rechten niet inperken, enkel uitbreiden.

Leden kunnen enkel door de algemene vergadering worden uitgesloten uit de vereniging.

Het bestuursorgaan moet op de zetel van de vereniging een ledenregister bijhouden. Dit kan in een elektronische vorm. In dit register worden vermeld, naast de identificatiegegevens van de leden (natuurlijk persoon: naam, voornamen en woonplaats; rechtspersoon: naam, rechtsvorm, adres zetel), de beslissingen van toe- en uittreding of uitsluiting.

Een vereniging kan ook toegetreden leden hebben. Dit zijn derden die een band hebben met de vereniging. De statuten bepalen onder welke voorwaarden derden als toegetreden lid kunnen worden aanvaard. Toegetreden leden hebben niet de rechten en plichten die wettelijk worden toegekend aan de 'gewone' of 'werkende leden'.

Zo maken zij geen deel uit van de algemene vergadering. De statuten kunnen voorzien dat de toegetreden leden uitgenodigd worden op de algemene vergadering, doch dit kan enkel zonder stemrecht.

De rechten en plichten van de toegetreden leden worden uitsluitend door de statuten bepaald. Zo kunnen de statuten bepalen dat de toegetreden leden gehouden zijn een jaarlijkse bijdrage te betalen.

5. De organen van een vereniging: wie doet wat?

Een vereniging heeft twee wettelijk verplichte organen: de algemene vergadering en het bestuursorgaan. Daarnaast kan de vereniging, als dit statutair is voorzien, ook facultatieve organen hebben, zoals bijvoorbeeld het dagelijks bestuur.

Algemene vergadering

De algemene vergadering is het hoogste juridisch orgaan van de vereniging. De algemene vergadering bestaat uit alle leden. Daarnaast zijn ook de bestuurders aanwezig op de algemene vergadering. Zij zijn verplicht antwoord te geven op de vragen gesteld door de leden voor zover deze vragen verband houden met agendapunten.

Heeft de vereniging een commissaris, dan moet deze aanwezig zijn op de algemene vergadering als deze beraadslaagt op grond van een door de commissaris opgesteld verslag.

De algemene vergadering beschikt over een aantal 'exclusieve' bevoegdheden. Deze zijn wettelijk vastgelegd en kunnen onder geen enkel beding aan een ander orgaan van de vereniging worden overgedragen:

- wijziging van de statuten;
- benoeming en afzetting van bestuurders en de bepaling van hun vergoeding (indien er een vergoeding wordt toegekend);
- benoeming en afzetting van de commissarissen en de bepaling van de vergoeding van de commissarissen;
- het verlenen van kwijting aan de bestuurders en de commissarissen;
- het instellen van een verenigingsvordering tegen de bestuurders en de commissarissen;
- goedkeuring van begroting en jaarrekening;
- ontbinding van de vereniging;
- uitsluiting van een lid;
- omzetting van de vereniging in een ivzw, een coöperatieve vennootschap erkend als sociale onderneming of een erkende coöperatieve vennootschap sociale onderneming;

- inbreng om niet van een algemeenheid doen of aanvaarden;
- alle andere gevallen waarin de wet of de statuten dat vereisen.

De statuten kunnen de bevoegdheid van de algemene vergadering uitbreiden.

Bestuursorgaan

Elke vereniging heeft een bestuursorgaan, dat uit minstens drie personen bestaat. Enkel wanneer – en zolang – een vereniging minder dan drie leden heeft, mag het bestuursorgaan bestaan uit twee bestuurders. Zolang het bestuursorgaan tweehoofdig is, verliest elke bepaling die aan een lid van het bestuursorgaan een doorslaggevende stem toekent, van rechtswege haar werking.

Zowel natuurlijke als rechtspersonen, leden als niet-leden kunnen benoemd worden tot bestuurder, tenzij de statuten anders bepalen. De benoeming tot bestuurder is een exclusieve bevoegdheid van de algemene vergadering.

Wanneer de plaats van een bestuurder openvalt vóór het einde van zijn mandaat, dan hebben de overblijvende bestuurders het recht een nieuwe bestuurder te coöpteren, tenzij de statuten dit expliciet zouden uitsluiten.

Dit betekent dat de bestuurders zelf iemand aanduiden die het opgevallende mandaat overneemt, zonder dat de algemene vergadering tussenkomt in deze beslissing.

De eerstvolgende algemene vergadering moet het mandaat van de gecoöpteerde bestuurder bevestigen of stopzetten.

Bij bevestiging volbrengt de gecoöpteerde bestuurder het mandaat van zijn voorganger, tenzij de algemene vergadering er anders over beslist.

Bij gebrek aan bevestiging eindigt het mandaat van de gecoöpteerde bestuurder na afloop van de algemene vergadering, zonder dat dit afbreuk doet aan de regelmatigheid van de samenstelling van het bestuursorgaan tot op dat ogenblik.

Wordt een rechtspersoon tot bestuurder benoemd dan is het wettelijk verplicht een vaste vertegenwoordiger aan te stellen. Dit betekent dat de rechtspersoon een natuurlijke persoon aanduidt die in haar naam en voor haar rekening het bestuursmandaat uitvoert.

Tenzij de statuten dit expliciet toelaten, kunnen bestuurders zich op het bestuursorgaan niet laten vertegenwoordigen door een andere bestuurder.

Het bestuursorgaan bestuurt de vereniging en vertegenwoordigt haar in rechte. Het bestuursorgaan heeft een restbevoegdheid: alle bevoegdheden, met uitzondering van diegene die door de wet of de statuten exclusief aan de algemene vergadering zijn toegekend, ressorteren onder het bestuursorgaan. De statuten kunnen deze 'residuaire bevoegdheid' beperken. Derden moeten echter geen rekening houden met deze beperkingen, zelfs niet indien ze zijn bekendgemaakt in de bijlagen bij het Belgisch Staatsblad.

De bestuurders kunnen de taken onder elkaar verdelen. Derden moeten geen rekening houden met deze taakverdeling, zelfs niet indien zij is bekendgemaakt.

Het bestuursorgaan fungeert als collegiaal orgaan. Dit betekent dat beslissingen in overleg moeten worden genomen. Hiervan kan niet statutair worden afgeweken.

Indien het bestuursorgaan een beslissing neemt of zich uitspreekt over een verrichting die ressorteert onder haar bevoegdheid, waarbij een bestuurder rechtstreeks of onrechtstreeks een belang van vermogensrechtelijke aard heeft dat in strijd is met het belang van de vereniging, dan moet de bestuurder dit mededelen aan de andere bestuurders vóór het bestuursorgaan een beslissing neemt. De bestuurder met tegenstrijdig belang mag niet deelnemen aan de beraadslaging en de stemming met betrekking tot dit punt.

Het gaat dan bijvoorbeeld om de situatie waarbij een bestuurder een kantoor wil verhuren aan de vereniging. Voor de bestuurder-verhuurder is het van belang een zo hoog mogelijke huurprijs vast te leggen. De vereniging heeft echter meer belang bij een lage huurprijs. Er is dus een belangenconflict in hoofde van de bestuurder-verhuurder. Hij mag niet meestemmen bij een beslissing hierover.

De vereniging kan statutair de bevoegdheid toekennen aan één of meer personen om haar te vertegenwoordigen. Deze personen dienen niet noodzakelijk bestuurder of lid te zijn, tenzij anders statutair bepaald.

De vereniging is aansprakelijk voor de fouten gemaakt door haar aangestelden of organen. In die zin kunnen bestuurders in de regel niet persoonlijk aansprakelijk gesteld worden voor hun fouten. Deze stelling moet echter met de nodige omzichtigheid geïnterpreteerd worden. Bestuurders zijn niet aansprakelijk voor beleidsbeslissingen voor zover deze genomen zijn als 'goede huisvader'. Bestuurders kunnen echter wel aansprakelijk gesteld worden door de vereniging voor fouten begaan tijdens de uitoefening van het mandaat en door derden voor buitencontractuele fouten. Bestuurders kunnen ook strafrechtelijk aansprakelijk gesteld worden.

Omdat het bestuursorgaan een collegiaal orgaan is, is er sprake van hoofdelijke aansprakelijkheid. Dit betekent dat elke bestuurder apart kan worden aangesproken tot betaling van de volledige schade.

Bestuurders zijn niet aansprakelijk voor beslissingen en nalatigheden die het bestuursorgaan als college heeft genomen of voor overtredingen van wettelijke of statutaire bepalingen mits: men geen deel had aan de fouten, men de fout heeft gemeld aan het bestuursorgaan en de melding van de fout en de bespreking ervan wordt opgenomen in de notulen van de vergadering.

Op basis van de grootte van de vereniging is de aansprakelijkheid beperkt qua bedrag als er sprake is van een toevallige lichte fout.

Dagelijks bestuur

Onder het begrip 'dagelijks bestuur' ressorteren alle recurrente handelingen die niet verder reiken dan de dagdagelijkse behoefte voor de werking van de vereniging én alle niet-recurrente handelingen die van minder belang zijn of omwille van hun spoedeisend karakter, de tussenkomst van het bestuursorgaan niet rechtvaardigen.

De statuten kunnen bepalen dat het bestuursorgaan het dagelijks bestuur kan opdragen aan één of meer personen. Derden moeten rekening houden met deze beslissing als deze is neergelegd op de griffie van de ondernemingsrechtbank en is gepubliceerd in de bijlagen bij het Belgisch Staatsblad. Je kan beperkingen aanbrengen aan de bevoegdheid van de dagelijks bestuurder. Derden moeten echter geen rekening houden met deze beperkingen, zelfs al zijn die openbaar gemaakt.

Tenzij statutair anders bepaald, worden de leden van het dagelijks bestuur benoemd en ontslagen door het bestuursorgaan. De leden van het dagelijks bestuur hoeven zelf geen bestuurder of lid te zijn, tenzij anders bepaald in de statuten. Indien niet uitgesloten door de statuten kan men ook een rechtspersoon aanstellen als lid van het dagelijks bestuur. In dat geval zal men een natuurlijk persoon als vaste vertegenwoordiger moeten benoemen.

Het bestuursorgaan is belast met toezicht op het orgaan van dagelijks bestuur.

Indien het dagelijks bestuur uit meerdere personen bestaat stipuleren de statuten hoe de bevoegdheid moet worden uitgeoefend: alleen, gezamenlijk of als college.

Net zoals bij bestuurders, dragen personen belast met het dagelijks bestuur geen enkele persoonlijke aansprakelijkheid voor de verbintenissen die de vereniging aangaat. Doch net zoals bij bestuurders moet men dit met de nodige omzichtigheid benaderen en kunnen zij wel persoonlijk aansprakelijk worden gesteld in sommige gevallen.

6. Financieel beleid: afhankelijk van de grootte van de vereniging

Een vereniging heeft op het vlak van financieel beleid de wettelijke verplichting om:

- een begroting op te maken;
- een inventaris op te maken;
- een boekhouding te voeren en een jaarrekening op te maken.

Daarnaast zijn grote verenigingen verplicht om:

- een commissaris op te stellen;
- een jaarverslag op te maken.

De vorm waarin de jaarrekening en de boekhouding dienen opgesteld/gevoerd, ligt wettelijk vast. Dit geldt ook voor het jaarverslag.

Uitgangspunt is dat de vereniging een volledige boekhouding voert, tenzij de vereniging als heel klein kan worden beschouwd en gerechtigd is een vereenvoudigde boekhouding, die minstens betrekking heeft op de mutaties in contant geld of op rekeningen, te voeren. De 'volledige boekhouding' is gebaseerd op de boekhoudwetgeving voor ondernemingen, mits een aantal aanpassingen op basis van de specificiteit van verenigingen (bijvoorbeeld, aanpassingen aan het minimum algemeen rekeningenstelsel, specifieke waarderingsregels, ...).

De vorm waaronder een begroting en de inventaris moet worden opgesteld, bepaalt de wetgever nergens. Alleen inzake de timing met betrekking tot de begroting zijn er regels: ten laatste binnen de zes maanden na de afsluitingsdatum van het boekjaar moet het bestuursorgaan de begroting voor het volgende boekjaar ter goedkeuring voorleggen aan de algemene vergadering.

Het feit dat de begroting binnen de zes maanden na het afsluiten van het boekjaar ter goedkeuring moet worden voorgelegd aan de algemene vergadering strookt echter niet met de regels van behoorlijk bestuur. Deze wettelijke timing impliceert immers dat de begroting pas ter goedkeuring moet worden voorgelegd als het werkjaar waarop ze betrekking heeft al loopt.

Deze wettelijk timing moet dan ook als 'ultieme timing voor uitzonderlijke omstandigheden' worden gelezen. Daarom heeft een vereniging vaak minstens twee algemene vergaderingen:

- **een ter goedkeuring van de begroting, vóór de start van het begrotingswerkjaar;**
- **een ter goedkeuring van de jaarrekening, binnen de zes maand na afsluiten van het boekjaar.**

Grootte verenigingen

De wet deelt de verenigingen op in:

- microvzw;
- kleine vzw;
- grote vzw.

Er is sprake van een microvzw als op balansdatum van het laatste afgesloten boekjaar niet meer dan 1 van de volgende criteria wordt overschreden:

- 10 fulltime equivalent werknemers op jaarbasis;
- 900.000 euro jaaromzet (exclusief btw);
- 450.000 euro balanstotaal.

Een vereniging wordt als klein beschouwd als op balansdatum van het laatste afgesloten boekjaar niet meer dan 1 van de volgende criteria wordt overschreden:

- 50 fulltime equivalent werknemers op jaarbasis;
- 11.250.000 euro jaaromzet (exclusief btw);
- 6.000.000 euro balanstotaal.

Overschrijdt men wel meer dan 1 van de criteria dan betreft het een grote vereniging.

Het verschil tussen de verenigingen situeert zich niet op het vlak van de verplichting om een volledige boekhouding te voeren, doch op het vlak van de vorm van de jaarrekening. Microvzw's mogen hun jaarrekening opmaken volgens het micromodel. Kleine verenigingen mogen het verkort model gebruiken, terwijl grote verenigingen hun jaarrekening moeten opmaken volgens het volledige model.

Daarenboven hebben grote verenigingen ook de wettelijke verplichting om:

- een commissaris aan te stellen;
- een jaarverslag op te maken.

De wet voorziet in een overgangsregeling als een vereniging van 'status' wijzigt. Als meer dan 1 criterium wordt overschreden (of indien niet langer meer dan 1 criterium wordt overschreden) dan heeft dit pas uitwerking als dit zich gedurende twee achtereenvolgende boekjaren voordoet. Zo zal een kleine vereniging die voor het eerst meer dan 1 criterium overschrijdt, het daaropvolgende jaar niet als groot worden beschouwd. Dit zal maar het geval zijn als in het daaropvolgend jaar er opnieuw een overschrijding van meer dan 1 criterium zich voordoet.

Sommige 'kleine' verenigingen zijn gerechtigd een vereenvoudigde boekhouding te voeren. Dit is een 'kasboekhouding' waarbij enkel mutaties in contanten of op rekeningen worden geregistreerd.

De jaarrekening van deze verenigingen wordt opgemaakt via een 'vereenvoudigd schema'.

Verenigingen die op balansdatum van het laatste afgesloten boekjaar niet meer dan 1 van volgende criteria overschrijden, kunnen een vereenvoudigde boekhouding voeren en hun jaarrekening opmaken volgens het vereenvoudigd model:

- 5 fulltime equivalent werknemers op jaarbasis;
- 391.000 euro ontvangsten andere dan niet-recur-rente ontvangsten en btw-ontvangsten;
- 1.562.000 euro bezittingen;
- 1.562.000 euro schulden.

Verenigingen die wegens de aard van hun hoofd-activiteit door de wet of door een overheids-reglementering onderworpen zijn aan bijzondere specifieke boekhouding,

kunnen hun boekhouding blijven voeren en hun jaarrekening blijven opmaken volgens deze bijzondere regels. Voorwaarde daarbij is dat de specifieke regelgeving gelijkwaardig is aan de boekhoudkundige verplichtingen opgelegd aan verenigingen en stichtingen. Het behoort tot de bevoegdheid en de verantwoordelijkheid van het bestuursorgaan zich uit te spreken over het al dan niet gelijkwaardig zijn van de specifieke boekhouding.

Verenigingen die niet gerechtigd zijn een vereenvoudigde boekhouding te voeren moeten hun jaarrekening binnen dertig dagen na goedkeuring door de algemene vergadering neerleggen bij de Balanscentrale van de Nationale Bank van België. Gelijkzeitig met de jaarrekening wordt ook een akte neergelegd met de namen en voornamen van de bestuurders.

Verenigingen gerechtigd om een vereenvoudigde boekhouding te voeren leggen hun jaarrekening neer op de griffie van de ondernemingsrechtbank.

De jaarrekening maakt deel uit van het extern dossier van de vereniging. Bij verenigingen die niet gerechtigd zijn een vereenvoudigde boekhouding te voeren zorgt de Balanscentrale ervoor dat de griffie van de ondernemingsrechtbank een afschrift krijgt van de jaarrekening. Indien de jaarrekening niet wordt neergelegd dan kan de rechtbank op verzoek van een lid, een belanghebbende derde of het openbaar ministerie de ontbinding van de vereniging uitspreken.

De ontbinding kan maar worden gevorderd na het verstrijken van een termijn van zeven maanden te rekenen vanaf de datum van de afsluiting van het boekjaar. Regularisatie is mogelijk indien alsnog – voor het sluiten van de debatten – de ontbrekende jaarrekeningen worden neergelegd.

7. Controle: de commissaris

Grote verenigingen zijn verplicht een of meerdere commissarissen te belasten met de controle van de financiële toestand, van de jaarrekening en van de regelmatigheid van de verrichtingen erin, in het licht van de wet en van de statuten. Deze commissaris, benoemd door de algemene vergadering, moet lid zijn van het Instituut van Bedrijfsrevisoren.

Als men geen grote vereniging is en derhalve niet wettelijk verplicht is een commissaris aan te stellen, kan men vrijwillig beslissen een commissaris aan te stellen. Ook hij moet lid zijn van het Instituut van Bedrijfsrevisoren. Wil de vereniging, die niet wettelijk verplicht is een commissaris aan te stellen,

de controle laten uitvoeren door iemand die geen lid is van het Instituut van Bedrijfsrevisoren, dan mag men de titel 'commissaris' niet gebruiken.

De commissaris brengt verslag uit over zijn controlewerkzaamheden. Het verslag moet worden toegevoegd aan de jaarrekening, ook al is de commissaris op vrijwillige basis aangesteld.

Tevens dient de commissaris aanwezig te zijn op de gewone algemene vergadering, waar de leden hem vragen kunnen stellen in verband met zijn controlewerkzaamheden.

8. Schenkingen

Indien een vereniging een schenking ontvangt van een bedrag hoger dan 100.000 euro, kan zij deze enkel aanvaarden mits machtiging door de minister van Justitie of zijn vertegenwoordiger. Een machtiging kan niet verleend worden als alle wettelijk verplicht neer te leggen stukken niet zijn neergelegd ter griffie van de ondernemingsrechtbank.

De machtiging wordt geacht te zijn verleend als de minister of zijn vertegenwoordiger niet heeft gereageerd binnen de drie maanden te rekenen vanaf het verzoek.

Een uitzondering op deze regel vormt de handgift: zelfs al overschrijdt deze de limiet van 100.000 euro, hiervoor is geen machtiging nodig.

9. De fiscus: welke taken en belastingen gelden?

Een vzw ressorteert onder de rechtspersonenbelasting. Rechtspersonenbelasting is geen winstbelasting. Dit impliceert dat de belastbare grondslag niet het resultaat van het boekjaar is. Wel zijn bepaalde inkomsten – bijvoorbeeld een huurexcedent bij verhuring van een onroerend goed – en bepaalde kosten – die bijvoorbeeld niet door een fiche zijn verantwoord – belastbaar, ongeacht of het boekjaar met een positief, dan wel een negatief saldo wordt afgesloten.

Het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen definieert een vzw als een vereniging die een belangeloos doel nastreeft in het kader van één of meer welbepaalde activiteiten

die zij tot voorwerp heeft en die rechtstreeks noch onrechtstreeks enig vermogensvoordeel mag uitkeren of bezorgen aan de oprichters, de leden, de bestuurders of enig ander persoon behalve voor het in de statuten bepaald belangeloos doel. Het verbod om handels- of nijverheidsactiviteiten te doen, is derhalve in deze definitie niet langer een criterium.

Voortaan kunnen vzw's dus onbeperkt handelsactiviteiten verrichten. Indien de hoofdactiviteiten van een vereniging economische activiteiten zijn, dan zal deze vereniging niet ressorteren onder de rechtspersonenbelasting, maar wel onder de vennootschapsbelasting.

Verenigingen zijn ook onderworpen aan een jaarlijkse patrimoniumtaks. Die wordt geheven op het geheel van de bezittingen van de vereniging.

Indien de vereniging voldoet aan de bepalingen van artikel 4 van het btw-wetboek, is ze onderworpen aan de btw-wetgeving.

Schenkeningen aan vzw's zijn onderworpen aan een verlaagd schenkingsrecht. Ontvangen legaten ressorteren onder een verlaagd successierecht.

**Wat betekent
de vzw-regelgeving
voor mij specifiek?**

Hoe spring je het best om met deze specifieke regelgeving? Omdat elke vereniging anders is, maakt je SBB-adviseur graag een analyse op maat.

Alle rechten voorbehouden. Behoudens de uitdrukkelijk bij wet bepaalde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden vervoelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder de voorafgaande en schriftelijke toestemming van de uitgever.

De redactie en de uitgever streven naar de betrouwbaarheid van de informatie opgenomen in deze uitgave. Zij kunnen evenwel niet aansprakelijk worden gesteld voor de informatie en de toepassing ervan. Evenmin zijn zij gehouden tot een resultaatverbintenis mochten bepaalde wijzigingen aan hun waakzaamheid ontsnapt zijn.

Deze gids werd samengesteld op basis van de gegevens gekend in januari 2025.

Onder SBB Accountants & Adviseurs worden gevat SBB Bedrijfsdiensten BV met zetel te 3000 Leuven, Diestsevest 32 bus 1A, met ondernemingsnummer 0420170841, RPR Leuven, evenals SBB Gecertificeerde Accountants en Adviseurs BV, met zetel te 3000 Leuven, Diestsevest 32 bus 1A, met ondernemingsnummer 0459609556, RPR Leuven. Beide vennootschappen zijn erkend als gecertificeerd fiscaal accountant. info@sbb.be – www.sbb.be

Verantwoordelijke uitgever: Raf Dom, Diestsevest 32 bus 1A, 3000 Leuven | **Auteurs:** SBB Kenniscentrum | **Coördinatie:** SBB dienst marketing en communicatie

Altijd in de buurt

We blijven investeren in ons netwerk van kantoren.
Zo vind je altijd een SBB-kantoor in jouw buurt.

Een overzicht van onze kantoren vind je op
www.sbb.be.

